

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Titvlvs XIX. De divortiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

T I T U L U S XIX.

DE DIVORTIIS.

§. I.

An & quâ ratione licitum sit conjugum instituire divortium ob alterius adulterium.

Divortium, de quo potissimum in hoc titulo agitur, non est dissolutio matrimonij quoad vinculum, qualis dissolutio fieri potest ob impedimentum ditimens perpetuum inter Conjuges putativos intercedens, sed est separatio conjugatorum quoad thorum, & cohabitationem &c. ita ut manente vinculo conjugali inter legitimè matrimonio conjunctos, sibi tamen nec in thoro, nec in domo cohabitare teneantur taliter conjugati, quale divortium inter conjugatos fieri posse ab innocente, ob adulterium, aut illicitum concubitum cum altera persona ab altero conjugate commissam (si moraliter certus sit innocens conjug de talibus ab alio conjugate commissis) ex sacris literis etiam patet *Matth. 5. v. 32. & ex c. Significasti 4. h. 2.* neque enim frangenti fidem, fidem innocens tenetur servare: si tamen, quæ innocens prius fuerat, & à marito v. g. ob adulterium hujus discessit, postea & ipsa adulterium committat, tenetur ad priorem maritum redire, & eidem matrimonialiter cohabitare, quia censentur in tali casu paria delicta mutuâ compen-

satione tolli *c. penult. de adult. junctâ Gloss. in notatis. & c. ex literis 5. h. 2.*

§. II.

An, & in quibus casibus non liceat divortium instituire propter conjugis adulterium?

EX triplici potissimum capite non potest institui divortium ob conjugis adulterium. Primum scilicet, quia uterque conjux ejusdem criminis reus est, ob mutuam delictorum compensationem, ut dictum. Secundò, si culpâ vacet adulterium, quia ibi nulla est culpabilis fidei violatio, separatio locum non habet. Tertio denique, si conjux innocens injuriam sibi per adulterium illatam expressè, vel tacitè (ut si conjux innocens conscius adulterii alterius, spontè, & omnino liberè copulam carnalem cum altero conjugate habeat, aut alios actus conjugibus concessos admittat) remisit, & quasi condonavit.

§. III.

An, & quâ ratione conjuges propter adulterium separati, si postea reconciliati unus vel uterque relabatur in adulterium, possint denuo divortium instituire?

Posse iterum ab innocente, si post reconciliationem alter eorum, in adulterium

terium relabatur, divortium institui, ratio & auctoritas supra relata probat, quia præcedens venia, & reconciliatio ad præterita quidem delicta, non autem ad futura se extendit. Sicuti tamen communiter & per se non tenetur in conscientia separare se ab adultero innocens, cum separatio talis permessa quidem sit à Christo, non tamen præcepta, & possit innocens quocumque tempore adulterum v. g. dimissum repetere, modo neuter conjugum statum mutaverit; ita, si innocens prius post sententiam divortii latam, adulterium committat, ex probabili sententia non tenetur redire ad conjugem, à quo propter hujus adulterium, per sententiam separatam pars ista fuit, cum per sententiam divortii liberata sit hæc pars prius innocens, ab obligatione cohabitationis matrimonialis, & alter nullum jus habeat repetendi conjugem, cum per adulterium, post sententiam separationis latam, non censentur compensari delicta.

§. IV.

An vir possit dimittere uxorem sine iudicio Ecclesia etiam propter publicum ac notorium impedimentum parentela, seu cognationis?

Rectius fortassis hæc questio mota fuisset in Tit. 14. supra, ubi actum est de consanguinitate & affinitate, quia tamen in hoc tit. e. Porro 3. Pontifex hanc questionem decidit, placuit Auctori Method. hinc eam referre; respondet ergo in cit. e. Pontifex, absque iudicio Ecclesie talem non posse propriam

auctoritate uxorem dimittere, cum qua matrimonium in facie Ecclesie contraxit (ob reverentiam scilicet tanti sacramenti) etiam si impedimentum in notorium (publica scilicet fama) multa dicuntur notoria, eoque publica de illis fama sit, quæ tamen notoria non sunt; & hinc *cap. subsecutus, significasti*, ubi dicitur, cogi non debere eam ad conjugem recipiendam, quam propter adulterium notorium, sine auctoritate tamen Ecclesie, dimiserat, non contradicit priori *cap. Porro*, cum in posteriore capitulo notorium dicit, quod nulla tergiversatione negari, aut excusari potest, in priore vero capitulo, notorium, non omne dubium, & in contrario exceptionem, excludit.

§. V.

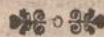
Virum, & quando ob adulterium spirituale, sive ob lapsum in hæresim, vel Apostasiam à fide, alterius conjugis, sine Catholico instituire divortium. Et an ei reverso ad fidem debeat conciliari seu ad eum redire?

Quod possit propter lapsum in hæresim, vel Apostasiam à fide alterius conjugis, si pertinax pars hæc sit, notoricens conjux divortium facere, ex apostolo Paulo ad Titum 3. & ex c. *Quæstio 2. h. t.* ac pluribus aliis iuribus patet; enim in carnali adulterio, sive hoc deparationis faciendæ concessus est innocentis, negari non debet propter adulterium spirituale; & quamvis propter adulterium spirituale, non possit divortium celebrare innocens conjux, ut colligitur ex cit. e. *Quæstio*, utrumque

num fiat Sacramentum, per baptismum, ab illis susceptum, quamvis nullus novus expressus consensus in hoc Sacramentum interveniat.

Secundò habemus ex *cis. c. Gaudemus*. quòd infideles ad fidem conversi, si plures priùs in sua infidelitate habuerint uxores, primæ adhærere debeant, dimissis aliis, quia nulli unquam licuit plures simul habere uxores, nisi, cui divinâ revelatione hoc fuit concessum, prout in antiqua lege concessum legitimus Patriarchis.

Tertiò habemus ex *eodem c. Gaudemus*. quòd Paganus, si repudiatâ suâ uxore, ad fidem conversus aliam duxerit, cum tamen illa ad fidem etiam conversa maritum sequatur, repudiatam talem in infidelitate uxorem recipere debeat in matrimonij consortem, & ab illa, quam post repudiatam primam duxerat, recedere, etiamsi hæc repudiata cum alio jam contraxisset, cum enim hoc legis Evangelicæ tempore libellum repudij dare nulli ex lege Divina concessum sit, consequenter nulla fuit repudiatio illa, sed vinculum legitime contracti matrimonij indissolutum permanebat, ergo si ad fidem utraque pars convertatur, ad se invicem, ut veri conjuges redire debent, non obstante, quòd in infidelitate alia matrimonia contraxerint, quæ ob vinculum prioris matrimonij nondum dissolutum, nulla fuerunt.

S. VIII.

An Ecclesia dispensare possit, infideles conversi ad fidem conversi possint matrimonium cum relicta uxore fratris sui defuncti?

Prohibetur quidem à Posidonio *c. Deus qui 9. b. 2.* ut ne talesinceps, postquam fidem Christianam susceperunt, sibi matrimonialiter copulentur; quòd tamen in infidelitate huc positi talia matrimonia cum relicta fratrum suorum uxoribus contraxerunt, non prohibet illos manere in suo conjugio, & hoc uti, si tamen fratres illi sine prole ex tali conjugio decedissent, quòd iuxta legem Mosaicam uniusque testamenti Judæis licebat, ad hoc etiam attendente Ecclesiâ.

S. IX.

Quæ sit pena mulieris infidelis vitæ mariti sui, si inde homicidium sit secutum.

Ex dictis, & *exc. figura 1. b. 2.* patet, quòd molet talis conditio in pœnam commissi viricidii, quæ post matrimonij contrahendum post mortem sui mariti, ita ut non tantum viricidium, sed etiam viricidium impedimentum impediens, de antiquo non sit, hodierna tamen consuetudo non observat hoc impedimentum impedire, modò non interveniat impedimentum criminis dirimens matrimonium cum illo, qui in necem innocentis mariti cum conjugè machinatus est.

§. X.

An propter alias præterea causas
divortium inter Conjuges possit in-
ferri?

Temporale divortium, sive ad tem-
pus separationem à Coniuge, do-
nec emendetur v. g. potest conjux pro-
pria etiam auctoritate facere, si de sa-
lute animæ suæ graviter periclitetur, ob

multam & gravem ad varia peccata in-
ductionem, si ob sævitiam viri meritò ti-
meat grave corporis periculum ex coha-
bitatione, si perpetuæ & graves in-
ter eos sint rixæ, quæ nimium mo-
lestam reddunt cohabitationem, si al-
ter conjux sit omnino furiosus, aut le-
prâ vel alio morbo contagioso infectus
&c.

T I T V L V S XX.

DE DONATIONIBUS INTER VIRUM ET UXO-
REM, ET DE DOTE POST DIVORTIUM
RESTITUENDA.

§. I.

An & qualis donatio inter Conju-
ges sit invalida? Et in quibus casibus
sit valida & licita, vel pro-
hibita?

Donatio inter Conjuges alia simplex
est, quæ sit ex mera donantis li-
beralitate; alia sit ob causam aliquam,
qualis est donatio propter nuptias, quæ
fit à marito uxori propter matrimonium,
in compensationem dotis sibi datæ. Do-
natio simplex inter virum & uxorem,
constante matrimonio facta, ordinariè
invalida est (ne mutuus amor inter con-
juges venalis videatur, & refrigescat, si
donationes cesserint) ita tamen, ut morte
donantis, nisi expressè vel tacitè revo-

cata fuerit à vivente donante, prout libe-
rè revocare potest, confirmetur; &
quamvis alii contractus inter conjuges
valeant, venditio v. g. permutatio &c.
cum æquivalens rei v. g. venditæ pretium
pars altera obtineat, uti & legatum,
quod refertur in tempus dissoluti matri-
monij, simplex tamen donatio, ex qua
pars una pauperior, cum diminutione
v. g. sui patrimonij, quod de facto ha-
bet, altera verò locupletior evadit, fir-
mitatem non habet, ut ait Ponti-
fex in *o. ult. h. r.* (censetur autem
omnino revocari talis donatio, ut nec
morte donantis confirmetur, si divor-
tium inter Conjuges fiat, nisi aliunde
constaret, velle donantem non revo-
catam per hoc donationem; si alteri ea-
dem res vendatur, legetur, donetur,
pignori

U n u z